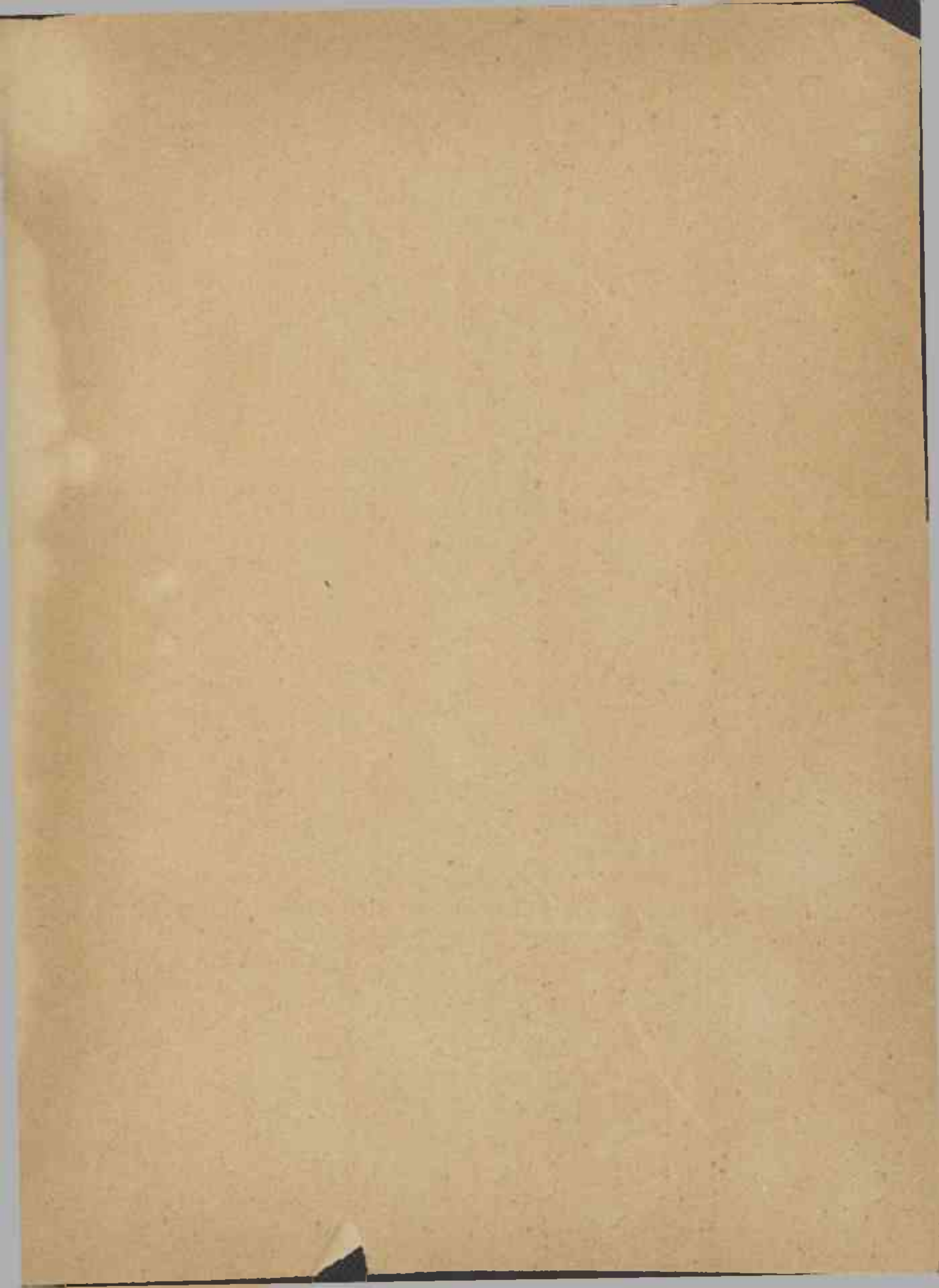

7929

אלגו

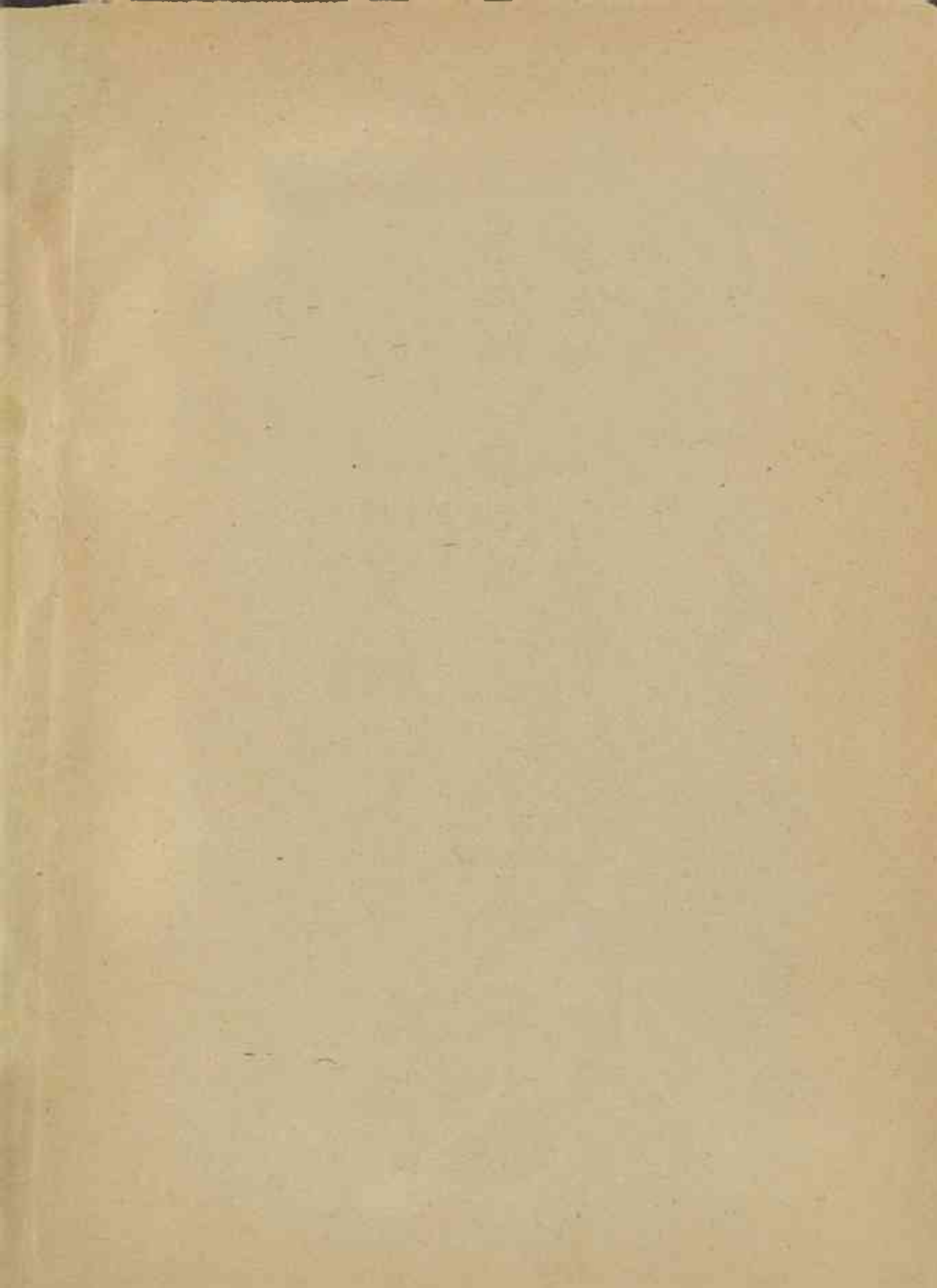
די גזע איסטורייאלע די גזע קומונידאל ישראליטה די צידן
אלע חוקאזיון דיל איבערניכאויינעו די גזע מוואיצה קהילה קדושה.

קינפואיגעו דיל דר" מרדכי גרינב'אלד גראן ראזינו
די צולגאריאלע.

איל פרופיטו די גזע צינדידה די איבער ליצריקו קירה פארה
גזע קהילה די צידן אלעס גאבעיק די גזע קואלע פואי אינפרימיווידו.

איבערשטאלדו אין גזע רידאקציון „אויגו דיל פואיצלע“
קופיאל 1894

Печатница на Бр. П. Сиркови. — София

לה סיב'דאד "ב'ידין".

אונגה די לאס קי'צדאד'ס לאס וואס ציי'זאס די גה צילגאריי'א
די אגורה א'ס לה קי'צדאד צידין קינסקידה א'ן לוס טיינפוס דיל פו-
אי'צלו לאטינו, קואנדו לה גראנדי קי'צדאד די רונגה א'רה אל'גדה לה
קאפיטאלה דיל וונדו אל'עירו קון א'ל וונדרי די צונטיי'אה
(Bononia). א'קטה קי'צדאד צונטיי'אה אפארטיי'אה א'קטונק'ס
א'ל ריינאדו די לה גאליי'אה (Gallia) אונקי לה א'קטורי'אה
די א'קטה קי'צדאד נון א'ס דא'ינדה א'קקריטה א' טאנצין מוי-
זיטרוס נון טיינווס לה אינטיקיון די א'קקרי'ציר פארה נוא'קטרוס
נילדאדור'ס לה א'קטורי'אה די א'קטה קי'צדאד א'ן זינדאל, נון
די וי'נוס לו וויראנוס קונו ווא'קטרו דו'ציר די דזירלו קי טו-
פאנדונוס אה צידין, צו'קאנדו פארה קופיי'א לאס קקריטוראס
די לאס וולצות ציונוס אונגה פיידרה אינסקריטה אינטי'אנטי
קון ליטראס לאטינאס. לאס קואלזאס אטיקטיגואן באקטאנטי קי א'ן לוס
טיינפוס די לוס ציי'זוס רונאנוס צידין ליי'אנדה צונטיי'אה פוא-
אונגה קולונטיי'אה רונאנה. קיינדו קי א'קטה אינסקריטקיון א'ס

צײַזע אלע ווײַטע 1500 אײַזע נון מאַנקאַמוס די דאָר אַקײַ לײַ
קײַפּײַאָה קײַמפּלײַדע אײַ צײַרדאָרע די אײַקעטע פּײַדע: 1)

O V L O M
V N R L G M
A N N I V S A
R M U O G R V
E O C C L R A
A N M S C R

L L

B O R

קױנפּײַרנאַנע לײַ קױמפּלײַדע גױדײַאָה די צײַדײַן טײַמפּאָס צאָס
טאַנע די פּײַצאָס, קײַ לײַאָה אױצױ גױדײַוס אײַן אײַקעטע קײַצױ
דאָר אײַנעלע אײַן אײַז XI אײַ XII קײַקלױ; קײַ אײַנעײַנעלע די

(1) סײַגון לײַ אײַנפּאָרנאַקײַוײַטע דאָר אײַ אײַן אײַ אײַמפּאָר אײַ צײַ
דײַן קײַ טױפּע אײַן לײַ קאַלײַ די צאָזע צײַדע טאַמפּײַן אױנע אײַנפּקײַפּײַו אײַן
לײַגאָה לײַטע, לײַ קאָלע קײַן דױצײַן אײַנפּײַרנאַרע אײַלױס אײַמפּאָלױגױס. אײַדע
Сборникъ за народни умотворения, науки и
книжнина издава Министерството на народ. про-
свѣщение. Книга VIII София 1892 p. 61 אײַ Corpus in-
scriptionum latinarum III 784.

קוליו קי איבעטום גידיוס נון פואירן ספרדים, קירי דזיר אורי
זיכאריק די לה איכפאליאה או דיל פורטוגאל, מה צינירון די
לה גריגאליאה אי דיל אינפיריו צהאנטינו. לה פריצה פור איבעטו
איס קי אקטע איל דייאה די אוי לוס גידיוס אוריזנאריק דיל
אינפיריו צהאנטינו טיינין איל נומצרי די פאנויליאה צהאנטי קירי
דזיר אוריזנאריק די ציזאנל. (2) איבעטום גידיוס מוראדוריק די
לאס קיצדאדיק. צידן ניקופול אי סופיאה פואירן לייאנאדוס
גריגיק או רומאניק נועסיאס קיצרי איבעטו סי עופאן אין איל
ליצרו ס"ו ת די רצי סגמה חזרהם כהן (קטאנפאדו אה ליצורנו
אין איטאליאה אין איל אנו 5352 אזה 64). (3)

אפוארה די איבעטום גידיוס צינינטיק אי אפארטינינטיק לל
אינפיריו צהאנטינו צינירון אוערוס אין לוס טיימפוס די דיקסואיס,
וויינעריק קי אין לה צולגאריאה ריינארין לוס גראנדיק לארוס צולגארוס
אל ווינוס אין איל טיימפס דיל ריי איצאן סטראטיניר אין איל אנו 1376.
אין לוס ליצרוס ראציניקוס די איסטי טיימפס עופאנוס

-
- (2) אין לה מידיאה הידאד בעיאנצול סי לייאנאצה ציזאנל
(3) מאס אנוס דייטאליק סי עופאן אין לה קורטא איסטוריאה
די לוס גידיוס צולגארוס קוממואיסטיה דיל באציו מאנסיצו גיליזון חזרהם
רוחאניק ה"י אין איל Anuar Pentru Israeliti Anul 5649
פאזיגה 1-52. —

אנטשטאדט ל' פאמיליאה ש'ל' די ל' קי'דאל נוי'טאלד (Neustadt)
 אינגראנט'ס די אונגארי'אה (דיטאלי'ס פ'ר איקטו אין חיל לי'צ'ר
 די ר'בי דיסא יוני).

אוינקי מאנקאן דוקווינטוס איסקרינטוס קוצרי פאפיל או
 פירגאמינט קיינדו קי ל' קי'דאל קופרייו וונג'ו די ל'אס גיראס
 אי'אין פארטידאס פואי קיוואדה, נון די מינוס טיניווס פרי'זאס קי
 וויזנו אנט'ס 236 אכיוס ל' קומוניטה גודייאה די צידין פואי
 אונה קומוניטה אינפורטאנטי: אין חיל אכיו 5418 (1658)
 ל'ס יהידים די אדה קאליקי (אזל'ה אינפרינטי די ל'ה פורטי'ריקה
 (קאלי') איזירון און דוט פ'ר חיל ק"ק די צידין דאנדוליס אונה
 טאצ'ל'ה די פלאטה ל'ה קואל'ה קונטייני ל'ה אינאקריפסיון סיגיינטי:
 הקדישו ל'ק"ק וידין יחידי אדה קאליקי ה"י שנת גאלס מיד' ל'ר
 ז'פ'ק. די איקט'ה טאצ'ל'ה די פלאטה ל'ה קואל'ה סי טופה איינדה
 איי' אין ל'ה קומוניטה די צידין סי צי'לי קי איס ציי'זה די 236 אכיוס.
 נ'ה אין חיל אכיו 5318 טופאנוס אין ל'ס שאלות ותשובות
 דיל ר' שמואל די מדינה 4) שאל'ה כ"א „ווידין וועטה שחין
 לעיר יש עזרי לאן מתוגרמים" וכו' (די צידין מוס דימאנדאן קוצרי

(4) שאלות ותשובות הסייכות צ'נור אורה קיים וצורה דעה
 (צ'אלוניק) אורה זך" עמוד 3.

איל איגו קי אפואירה די לה סיצדאל קי עופאן גאנאדוס די או" ציזאס די לוס עורקוס אי לוס גידיוס צאן לאי פור מונגיר לה ליגי אי אזיר איסטונקס די איקטה ליגי קיזו או קאסקאצאל. (5) מה קיינדו קי איקטי לוגאר אים ליטוס וידיאה אורה אפואירה די לה סיצדאל. מונגאס ציזס איל עורקו מונגי לה ליגי אי קי דיואנדה קי איקטי קיזו אי קאסקאצאל אים כשר אז נו). טאמציין די לה טאלה נ"צ (25) קאציווס לוס נומצריס די דוס גידיוס קיזירוס די איקטי עיינפן, איסטוס סון: יוסף גיליק אי טלונה אוריאל המכונה קואליארו.

אקטה איל דיאה די אוי קי עופאן אין צידן איל נומצרי די פאמיליאה נאכדי; סיגין לאס פריצאס קי עראלי איל נאס גראנדי קאציו די נואיקטרו סיקלו יוס עוצ לונץ ע"ה אין סו ליצרו: Zur Geschichte und Litteratur pag. 424-425. איקטה פאמיליאה עייני סו אוריזין די עולידה אין איספאניאה; אי אין לה אולטימה מיאטאל דיל XVI סיקלו ר' ילחק נאנדיל

(5) איל קיזו קי סי אזיאה אין איקטי עיינפן סי לייאנאצה קאט" קאצאל נאנאלו.

פֿואי אונז די לוק וואס קאצייט ראציוס די קי טיימפּו. אין
איסטע וואנדה אין וואנקאנסה די אונטרוס דוקומינטוס מיזמו לוק
נוונזריס (6) אטיקטיגאן לה גראנדי אידאל די לה קומונידאל
די צידין.

אונה אונטרה איידה פארה קונוקיר לה אידאל די נאס
קומונידאליס אים לה רשינה די לה הזכרת נשמות, לה קואלה
קי אזי נוגי די כפור. איבער רשינה ווס אים גואלדאדה אי אק
פובליקאנוס לה קופייאה איסקרינה פארה וואונטרוס דיל אונטראו
סיניור חזן די לה קומונידאל די צידין:

רשינה וואסכנות הרצנים שאנו וואכריס צליל כפור צקי ק
צומחק וידין יע"א

הרב המופלא ורביץ הורה ברבים וור' ור' וואהר'ר' דוד
שצתי וינעורה ז"ל

(6) באונציין איל נונצרי די פאמיליאה גראליאני אים מויי צייזר
קומו לו פריצו חר" שלמה יונה גראן ראניו די נודינה (איטאליאה) אין
כו לאצורו: Abraham Joseph Salamon Graziani dans la Revue
des études juives IV, p. 113 וזכורני שאמר לי מעלת החקיד
ונצון כנה"ר עזריאל גראליאנו בן ההכס בעל קצלה מעשיח כנה"ר צוזיט
גאליקו זלל המכונה צפי הכל גראליאנו צלשון לעז איטאליאנו וכ"ו
(pag. 114). אי איל נונצרי די פאמיליאה די גאליקו קי צופה אקטה
איל דיאה די איי אה ליצורנו (איטאליאה)

הרצ' המוצהק מר קשישא כוונה'ר אליהו וינטורה ז"ל
 הרצ' המופלא מר קשישא כוונה'ר רחמים חזרהם וינטורה ז"ל
 הרצ' המוצהק כוונה'ר גדליה שצתי וינטורה ז"ל
 הרצ' הביו יקיר איכטרוק גירון ז"ל
 ונפש צנו הרצ' המוצהק כוונה'ר יעקב חזיהם גירון ז"ל
 הרצ' הביו כוונה'ר אליקים גירון ז"ל
 הרצ' הביו חקידא קדישא כוונה'ר חזיעזר פאפו ז"ל
 הרצ' המוצהק מר קשיש כוונה'ר נרדכי צכוונה'ר נחמס ז"ל
 ונפש גיכו הרצ' המוצהק שועון צכוונה'ר שלמה ז"ל
 הרצ' הביו כוונה'ר חזרהם צ' גרשון הלוי ז"ל
 הרצ' המוצהק מור' ור' כוונה'ר צן ליון צ' שצתי ז"ל
 ונפש צנו הרצ' הביו שם טוץ צכוונה'ר צן ליון ז"ל
 ונפש הגציר השר והטפער כהר שם טוץ מוזל טוץ ז"ל
 ונפש הגציר השר והטפער כהר פולוצרון ירושלמי ז"ל
 ונפש הגציר המרוסס השר והטפער כהר ילחק קארמינדו ז"ל
 ונפש הרצ' הביו כהר שלום אליהו הכהן ז"ל
 הרצ' המוצהק מר קשישא מור' ור' כוונה'ר חזרהם הכהן ז"ל
 ונפש צנו הרצ' הביו מור' ור' כוונה'ר דוד הכהן ז"ל
 ונפש הרצ' הביו כהר שלמה צ' דוד ז"ל
 ונפש הרצ' הביו כהר יוקף דוד וינטורה ז"ל
 חזיעזר איקניוס ראצינוס חיס חיל מלח איקקילינגי. חיל
 ראצינו שצתי צ' חזרהם וינטורה ע"ה.
 דוד שצתי וינטורה פואי חיל אימאליקו דיל גראן ראצינו

די קפאלאטער (אינאלייאה) ווע" הר' שצתי ז"ל אצרהם וינטורה ז"ל
 אונזער דיז אילוקטרי אי מויי קוניקידו ליצרו קפ"ר נהר שלום
 קטאונפאדו אין אונשטערדס אין איז איינ 5534. איקטי ראציו
 פואי איז תלמיד אי איז קוקסיקור אין איז ראצינאטו די קפאלאטער
 דיז ראציו אי גראן קאצייו דוד ז"ל יעקב פאדו ע"ה 7).
 טאונזיין חר" דוד שצתי וינטורה פואי ראציו אה קפאלאטער אי
 די קפאלאטער ציו אה צידין קומו ראציו קו ליצרו כוכבא
 דעציט פואי פוזליקאדו אה קאלוניק 8) אין איז איינ 1799
 (וירא איז ליצרו קפר הוועלות לשלמה כדפס נא אונן אין 5653)
 פאזינה 15 אכטה 52). לוק גבאים אין איקטי טיינפו פואירון
 רפאל אצרהם אשכנזי אי חיים קאניטי; די רפאל אצרהם אשכנזי
 לה קומוגידאד טייני אאינדא אוי און פרוכת אירנוווי, קון לה
 אינסקריפסיון סיגיינטי: הונשטדל ה"ה ה"ג הור"ו כווער רפאל אצרהם
 אשכנזי ה"י גבאי ק"ק צידין יעל פרוכת הונקך הלזה קודש הוא
 להשם חס ונשלה צחודש הא' שנת השס שונך לפק (5560).

7) לה ציאוי לה ציליאוגראפיה, די איקטי גראן קאצייו סי
 צופה אין אור החיים קטאונפאדו אה פראנקפורט אין תרנ"ה פאזינה 334-335.
 8) סי קומו לה אוזה דיז טיינולו דיז ליצרו ככבא דעציט מוס
 מאנקה, רינארקאנוס אקי סולאמינטי קי סיגון איז אולר הקפרים די
 ינאק אייזיק בן יעקב פאזינה a 237 איקטי ליצרו בן איס די דוד שצתי
 פוזליקאדו אה איס די אליהו וינטורה.

ל'ה קיוונכידאל די צידין פוקידה און כפר תורה איסקריעו
 די ל'ה וואנו די שצתי וינטורה ע"ה. קוצרי לוס עץ חיים די איקטי
 כפר תורה איקטה ל'ה אינקקריפסיון סיגיינטי: וואת התורה של
 הצרהם וינטורה יכתוב חד צרא שצתי זעירא הולב גלחה צהיכל
 זכות ונתן תורה שנת א"ר י תצחר ותקרב (איקטה תורה אפאר)
 טייני אה הצרהם וינטורה. ל'ה קואלה איסקריצירה און איזו קוליו
 שצתי איל גיקו. פיא פאראדה אין ל'ה קהילה פור איל זכות די
 ונתן תורה אין איל אכיו 5511. (9) די ל'ה הקדמה די ליצרו
 נהר שלום פוצליקאלו די חר" שצתי וינטורה ע"ה סאציוס קי
 איל פואי נאקידו אין איל אכיו 5491, סיינדו קי איל דיזי אין
 איקטה הקדמה, קי איל איה אאידאלו די 43 אכיוס קואנדו
 קומפוזו איקטי ליצרו אין 5534. אין קונסיגואינסה איל איסקאפו
 ל'ה איסקריעורה די איקטי ק"ת אלה אידאל די 20 אכיוס אי
 פואי איקטרינאלו אין איל מופד די שצועות איקטה פאמילייאה
 די וינטורה אורז'נארייאה די ל'ה איקפאכייאה קי עופו אין איל
 אינפיקיזו די XVII סיקלו אין איטאליאה; אין איל אכיו 1624

(9) איקטי כפר תורה לו טיינין לוס יתידים די צידין פור מויי
 קאנטו אי קולאונגיטי אין מויי די כפור לו קיטאן אי אים קונסידו צאסו
 איל מונצרי כפר תורה כל נורי.

פובליקו חר" ונסה וינטורה ע"ה חיל כפר יונין ונסה איסטאנשאדו
חין לה קיצדאל די וואנטוויאה (איטאליאה); אפואירה די איסטו
טופאמוק קונו חכמים חין לה רונאליאה Jechiel, et
Isaac Ventura חין חיל XVII קיקלו; וירה טאמזין חיל
ליצרו אינליקלופידיקו פחד ילחק די גאמפרונטי ליערה ח' חוזה
112: חין ליצרו גחות חזנים דיל דר" חזרה צירלינד ח"י
סי עופה חין לה פאזינה 49 לה אינקקריפסיון די לה וולצה
די לה מוזיק די ישי וינטורה ע"ה. קון לה אינקקריפסיון:
ונוחה נכונה, לחשה זקנה. הגונה מעונה, לדית גבוהים
לונרת וינטורה, לישי קשורה, אנחנו צלרה. והיא צית חלקים.
ונוטרוק טינימוק חון וואנטקריטו אינטיטולאדו אולרות חיים,
אינקקריטו די לה וואנו די חר" חזרה וינטורה ע"ה, חיל קואל
קונטייני קדר הכתיבה של תפלין ח' ונויות, קונו טאמזין כוונות
כתיבת ק"ת מהר"ו זלוקל; אפואירה די איקטו קונטייני דרשות
קוצרי לה קבלה. קו איזו שצתי חיל אלוטור דיל ליצרו וויי
רינארקאדו נהר גלום פואי ראציו די ספאלאטרו חין איטאליאה
ח' די אחי צינו אה צידין; הסטה חיל דיאה די חויי איגוסטה
חיל חוזהי די חר חל צית החיים ח' חזר חונה תפילה אינקיונה
קו מלצה. דיקטיאס די קו וואירטי קוקסידיו קו אינוואניקו דוד

שצתי וינטורה, וזה סיגון ווי פארכי ווריו און קורטו טיימפּו
דיקפואים די קו אירמאנו קיינדו קי חר" חליהו וינטורה ע"ה איל
וואס גיין אירמאנו די איקטוס עריס פואי טאמציין ראציו די
זה קומנידאל די צידין.

אי דיקפואים די איל ציו רחמים אצרה וינטורה, וזה איקטי
אולטימו וין ריכטו אה צידין אי אין איל אנוי די 5705 לו טופאמוס
קומו ראציו די קופיאה; 10) מה טאמציין אי אה קופיאה וון
דיקטו פורקי פואי לייאמאלו קומו ראציו אה פיליצי (פלוצדיצ) אי וו-
רייז אה. קו קוקיבור אל ראציוהטו די צידין פואי חר" גדליה שצתי
וינטורה אי איל אולטימו די איקטי וווצרי חר" יוסף צ' דוד
וינטורה ע"ה דיקפואים קי פואי וונגוס אכיוס ראציו אה צידין
פואי מאנדאלו די זה קומנידאל ישראלית די צידין קון פינקיין
אה ירושלים אונדי אי ווריו. קומו זה וואס גראנדי פארטי די
לאס קומנידאלים טאמציין זה קומנידאל ישראלית די צידין טייני
פארטיקולאר און דיאה די פייקטה פור וווצראסיין דיל איסקא-

(10) אין לה הערכה פור איל אנוי 5705 די זה קומנידאל די
קופיאה טופאמוס לו קיינייני קון לה פירנה די רחמים אצרה וינטורה:
ושמע לדברי חכמים ישכון צמח ושאנן, פי המדבר העומד לשרת בקדש צג"
ק"ק ה"י פה קופיאה ציוס עש"ק וז"ל צראשית שנת תקע צבוער לחרו תינו
וקים הלעיר רחמים אצרה וינטורה ק"ע.

פאמיינטו אין איל 5 פֿיצרוואַר 1807, איקטע פֿייקטע אײַז לײַה״
מאלדע פורים די לוק צוראָגניק. 11)

קונקירנאנטי איל צית החיים אלינקי דיזין לוק יהודים קי
עייני חונה אידלד מאַס די 400 חניוקס נון עופיעטק וולצות וואַס
צײַזאַס די 264 חניוקס אי איקטע אײַס לה וולצת די שצתי צ' שאלז:
אקטע איל דיאה די אויי איגזיקטע אין לה קומאידלד די צידין
און יחיד שצתי צ' שאלז, איל קואל קיגוראנטי אײַס דיסינדיינטי
די איקטע פֿאַמילייאה. איל קואל ווריי אין איל חניו שפי
(5390). נו איגזיקטי איל מאַס גִיקו קפק קי איל פרימו צית
החיים די לוק גִידיוס אה צידין אײַס וואַס צײַזו די 500 חניוקס.
מה אקטע איל דיאה די אויי איל אהאזי די חזיר וולצות קון אײַס
קקריפסיוניס נון אײַס זאקטאנטי איקפארזידו אי גִינראלנטי
אגִיטלדו. פיניווס אין וואַיקטרה איקטאנטיאה אה צידין די קי-
פֿיילר לַאָס אינקקריפסיוניס די לַאָס וולצות אי פֿואַיווס אײַזלדזק
וויי וונגו אין וואַיקטרו לאַצורו די לוק קינייוריק מע״ חר״
נקיס זאקײַס ה״י אי דיז ק״ עוואל צ״ חיים ה״י. אקי דאָווס
אלגונאס אינקקריפסיוניס די לַאָס וולצות:
(1) אַסר החצלו לחזות צנועס ה״ה ה״ה הכזון העשולה

(1) פֿואַירון איקקאפֿלדזק די פֿאזאַנגיק (פֿאזאַן-אונגלו).

הנצקס כה"ר אברהם זכר אללפן הלוי נפטר י"ח קיון נוסחת
התקומה חנכזה. איסקעי קינייור דייו טאמציין און פרוכת אלה קו"
מוניטה די צידין, איל קואל איגזיקעי אליכדה. —

לה אינקקריפסיון די איסקעי פרוכת אים לה קיגיינעי:
ההו" חזרח קדישא של ק"ק וידין יעא ה"י
הרופא המוצהק חיים דוד זכר" גצריאל והגביר יאודה ש"נו הי
והגביר חיים יוסף קאסון ה"י הנצון ילחק אלשיך ה"י הנצון
ילחק אריה ה"י 12) והנצון אברהם זכר" אללפן הלוי ה"י
הנצון חיים ז" אברהם ה"י הנצון יוסף ז" יעקב ה"י והנצתדל

12) איל אוריזין די איסקעי פאמיליאה אים סיגון לאס איגפור"
מאסייונים קי דייו נע" הר" יוסף ליפמן זר מנחם לונץ אין סי ליצרו
אינטיטולאדו (Berlin 1845) Zur Geschichte und Literatur
פאזינה 205 אים די פאריז (פראנצייזה) די רבי יאודה העסיד, איל קואל אין
איל XIV סייקלו פואי גראן ראניו די פאריז: לה פאלאצרה „אריה"
ניינו אים אונה אצריציאטורה די לוס ראשי תיבות אדונינו יצנו יאודה
העסיד. — לה פאמיליאה אריה, לה קואלה איגזיקעי אליכדה אורי אין
לאס קומינידאדיס: צידין, סאמאקוב, סופייאה, במירנה אי טורנו. סי צידין
פוסידה און ארצול זינאלוזיקו די 140 אגיוס, איל קואל פיצליקארימוס סי
לה אוקאזיון סי פריזינגארה. רינארקאנוב אליכדה קי איגזיקעי דיזדי
איל XVI סייקלו אונה פאמיליאה אפאנאדה נשער אריה אין איטאליאה
ייאמאדו פורטאליוני Portaleone.

צוה הפרוכת רפאל אברהם צ"י לחק כלל ה"י שנת התקל"ג
(5335) לילירה.

טינווס טאמציין לה מלכה דיל פאדרי די איסקני אברהם
צבר אללפן הלוי, לה אינקקריטכיון די לה קואלה קיוויקאנוס חק:
החכם הנצין הועולה אללפן צ"י אברהם הלוי נפטר יג"
לחודש רחמים שנת הכתוב לחיים (5315) לפק.

לה מלכה סיגיינטי וויס פאריקי באקטאנטי אינטיריקאנטי
אה ראזין דיל כעילי אין איל קואל איסקטה קוופיאקעה; קיווי
לה וואק גראנדי פארטי די לאק ואלכות אינקקריטכיון כי טו"
פאן כווצרי לאק דוס פארטיק די לה מלכה אין לה פרימירה פארטי
איק איסקריטו: זה האיש חנוש טוץ מוולח בכל טוץ כגן הוא
ריוץ מיוחד להטוץ ולו שם בשם הגדולים ורדף לשלום בעו
וגם צחורה וואוד רץ לווילה וחנה יתרה, בשמחה וגילה והלדיק
לעני ואציון צרצ חן ומציון חנה ושם טוץ ועליון כוולך צפריון
צפפר תהלים אי די לה אונרה צאנדה כי טופאן לאק פאלאצראק:
ודעתו כעורצ לא ישים מלא צן ששים והוא נדיבות קל כאצן
צקוקים כבודו פעלים החכם השלם הגזיר כצון מעולה וכבוד
השם מלא כהר אליעזר אללדזים כ"ע נפטר ציוס. שני ו" לחודש
אונחם ווסנת ווי שצרך אצותינו הוא יצרך איתו והאי נפשו לרורה
צלרור החיים לפק והיתה מנוחהו כבוד (5225) מורייו).

אל קה"צו דאנויב הקי לה אינקקריפקייון די לה מלצה די
 נע" חר" דוד כהן בע" ויהי בנסוע הארון ונפלה עבירת ראשנו
 נע" דוד בכמהר"ר אברהם הכהן בשלושים לחודש ניסן הכתר"ה
 (5625) תנל"זה —

איל פאדרי די נע" אברהם הכהן פואי טאנצין ראציוו אה
 צידן, וזה נוריו אין ירושלים. איל פרידיסקור נע" אברהם הכהן
 פואי ר' יאודה בן גיין 1810-1838, קום איסקרינוס נו קון
 אהינדא פובליקאדור. אין און נאכקריטו איל דה לוק נומברס
 די לוק טיטאליס די לה ביצדאד. לוק קיאלובס קון: חייס קאניטי,
 נשה אריה. שמואל צי אשר, ילחק רוזאניס, שמואל קאפון, ננחס
 נצורד, יאודה קינוו, אברהם קוצו, יעקב ליגי, חייס בן ששון
 פנחס, אליעזר צ" לבי, קונטרני צ" אליקים, חיקיס זאשי די קא"
 לוביק (דוקטור אין מידלין) אי נשה צ" אהרון. (ש. א. רואניס
 אין בו לאצורו Istoria pe scurt a evreilor bulgari
 pag. 39, remarque 1).

רינארקאנוס אהינדא קי לוק ראציוס די צידן נון פואירון
 אינטייראניטי אינדיפינדינטיס אין בו פואירסא, וזה איראן קוטו"
 נייטדוק אל גראן ראצינאטו די אידירני. דיזדי קי לה צולגאריאה
 איס דיליבראדה, לוק ראציוס די איסטי פרינקיפאטו, קון קוטווי"
 עידוק זאשו איל גוצירנאניטו דיל גראן ראצינאטו די צולגאריאה.

איבער ל'אָס קוקייעלדיק, ל'אָס קוואַל'אָס איגזיסקטאָן אין קאָדע
קוואַנדאל ג'ודיאָה אים ל'ה נאָס צייַז'ה ל'ה קוקייענ'ה די ל'וס רוחלים,
סיינדו קי איל אונזרי אים וואַרטאָג, אי ל'וס רוחלים עיינין איל
קאָנעו דוֹציר די אליוואַסיאָר איל פואַרפּו דינ אונזרי אַנסי קוואַו
קוואַנדו איר'ה אין קו ציד'ה ליוואַיי די פואַרפּו אי ליוואַיי די קו
ראָסון. אין צירדאל עופאָנוק און ק"ה וואַרקאָדו אַלוב גאָסטיק די
ל'ה קופ'ה של רחיל'ה גדולה של ק"ק צידין צשנת התקב"א (2155)
ליכיר'ה נב"ה אי אונ'ה עאָל'ה די פלאַע'ה קון ל'ה אינאָקריפּטיון
סיגיינטי:

קודש הלוים ל'ה ויסנח העס על ידי התגדבס וגבירות
סנח סנחה גדולה ה"ה אַנשי קגולה וועט'ה תהל'ה, וואַצ'ה קדושה
של רוחלים ה"י צהשדלות של הרופא הוואַצ'הק נאווה"ר חייס דוד
צ" גבריאל ה"י שנת תשיננו ל'ר א' גויס לפ"ק (1535).
דיקפואַיק צייני ל'ה קוקייעלד וואַפאָ לנפס (וואַליז'נה פור ל'ה
אלוה). איל איקקופו די איקט'ה חצ'ה אים די סאַנטיפיקאַר איל
דיאָה די שצת קודש קוואַו אים וואַיסקטיר אין וואַלדאָנדו ל'ה תורה
אי אַוואַרוק ליצ'רוק סאַנעוס טאָוואַיין איקט'ה קוקייענ'ה עייני אונ'ה עאָל-
ל'ה די פלאַע'ה קון ל'ה אינאָקריפּטיון סיגיינטי: חצ'ה קדושה של וואַפאָ
לנפס ילו" נעש'ה על יד הוואַחדל'ה חצ'הס צ" ילחק ירחי ה"י 13)

(13) איקט'ה פאַוואַלייאָה אים אַוואַלינאָרייאָה די ל'ה פראַגאָיאָה אי
איל וואַזרי די פאַוואַלייאָה ירחי-Lunel אין פראַגאָיס, לייאָה סי עופ'ה
אין איל XII סיקלו.

שנת כתר (5620) זונן פרנקי הסברה ה"ה ילחק ז"ל חברה ה"י
וה" יחודה ז"ל ושה ירחי ה"י וה" יעקב ז"ל צדוק ה"י.

זה עריכרה קוקיעה ח"ק לייחנאלה זונן למחור (חייני
פארה רילונצראר). חונה קורונה די פלחעה פארה חון ס"ת די
חידל די 109 חניוק טייני זה אינקקריפסיון סיגייניני.

כתר הורה — כתר כהונה — כתר אלכות זשונן למחור
פה צידין יע"ח שנת התקנא (5155) 14

לפואירה די זה קוקיעטאל, ציקור חוליס פור חונצרים,
חיגיקטי חוירה פור לחק דחנאק זה פרזידינטי די זה קחלה
ח"ק נאלחא צבורה ושה לוי ח"י זה נחא גראנדי פארטי די לחק
דחנאק קין ויינצרוק די איקטה קוקיעטאל די ציינפיינאקייאה.
קי חון קאדה ציינפוי חיגיקטיחן קוקיעטאל פור צין פ"י
זינקייאה קי אינעיינדי די קוליון קיינדו קי לוחורים אל קאנטו
דייו קי לחק טרים קואלדאלים: צייננים, רחוננים וגוונלי חסדים
(צירגונקווק, פייחדווק ח"י איינעטיק צואינחא חוצראק קין ח"ק-
פיראר פאגה) קי עופחאלן קיינפיי חון לוק צידיוק

14 פור זה נחא גראנדי פארטי חיל עונצדי די זה קוננאלד קי
אינקריצי קון י (ואו) ינה ח"ק איסקריעה אלגונאק ציינ קון צ (צית),
זה קואלה פאריקי נחא ציינא, קיינדו קי צידין פואי יילמאלה חון
לוק ציינפוס ציינא צידין.

חין לזה גירה רוקו-טורקה לזה קהילה צייזע פואי אינטי-
 ראונינטי דיקטרוואידה אי וואלגראדו לוס גראנדס דאניוס קי נוי
 ציירן טאונצין לוס גידיוס נון טאדגראון די פינקאר אה פרא-
 גיאר אונה וואיזע קהילה אל אונור דיל קאנטו דיו אי אל
 אינור דיל גודאליזאוו. לוס ונשהדליס די איקטה וואיזע קהילה,
 לזה קואלה לו דיזאווס קון אורגוליו איס לזה פראגואה לזה וואס
 אינמזה די לזה קיצדאל אינטירה, פואירן לוס סיניורים סיגיינטיס:
 ס" ילהק האבון ה"י פריידינטי די לזה קוואנדאל ישראליטה

ק" ונשה אברהם לוי ה"י אדוניסטרודור	"	"
טויאל ארדיטי	"	"
טויאל ז" חיים ה"י	"	"
רפאל ונשה עלי ה"י	"	"
זן ליון ז" שוואל ה"י	"	"

איסטוס סיניורים פינארן אי לאדראון באקטאנטי פארה
 אינצייר לוס קוראסויס די סיס קוריליזאניאריס קונסיצדאדיניס
 חין מוסטראנדליס איל וניקטייר די פראגואה אונה וואיזע קהילה
 אי פור איסטו קוס וניווריאה סירה ציכדיגה.

וזה נון קולאוינטי איסטוס סיניורים לוס איניקייאדורים די
 לזה פראגואה די לזה וואיזע קהילה טויירן פאטיגאס. טאונצין
 לוס סיניורים וניווצרוס דיל קוואיטי סינאגואל די אגורה וויריקין

סיר אינווינטאדורס אלז זואינו פור איל טירציינעטו קי רינדן חלה
קונונידאל אין זיכראל אי פארה לז פראגואה די לז קהילה
חין פארטיקולאר. קוק נומערס קון:

כ" נכיס שלמה בהן ה"י פריידינטי די לז קונונידאל ישראלית

" שבהי רפאל אריה ה"י גזאי די לז קהילה

" אליה ושה בלז ה"י אדוניקטראדור

" הברון הנלדזיס ה"י "

" יעקב חיים פנחס ה"י "

ד"ר 34 אטיוק איל חזן חר" יעקב חיים דואיניאס ה"י...

ריאניגי קוק פונקקייטיק קונסינסייזאנטי אי אים איקטיוואדו די
לז פופולאקייט אינטייה.

איל שוחט די לז קונונידאל אים וט" חר' נכיס זאקיס,

איל קואל אפואייה די קו אינפייגו קונו שוחט אים אי דרבן אי

קאדה שבת אנטים די לז אוראקייט די ונטה חזי חונה דרשה.

איל פרופיקור די לז תורה אים חר' שוואל גיפרוט יא-

מאדו גיליצי.

לז קומוניטה די צידין פוקידה 11 ספרי תורה, אפואייה

דיל ס'ת, איל קואל פואי איסקריטו די לז פרופייאה וואנו דיל

כז שבת ז' חצרה וינטורה קי עופה חון אנטרו איז קואל
פואי דאדו די ק' יוכף קאפון. איבעי ק'ת אים אורינאריי די
כגדד אי קאדה קולונה דיז כ'ת אינטירו אינפיקה קון ו' (ואו) 15).

15) ביינזאגניס כפרי תורה כי לייאנאן ווי העמידים (קולונאס
אינפיקאניס קון ו' (ואו).

דיסקורסו

די קו אימיניקטיאזע חיל גראן ראציו די צולגארייאזע, דר"ו
וורכי גרינצאלד, אין חיל דיאזע דיל איבערינאוניינטו די
לה וואיצה קהילה קדושה אין צידן (רחמים 5654)

טוב אשיך צה' תגל נפשי צאלהי כי הלציטני צגדי יסע וועיל
לדקה יעטני, כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה: כי כארץ תוליא למוחה
וכגנה זרועיה תלנויה בן אדני ה' ילנויה לדקה ותהלה בגד כל הגוים. גו'
זאך ווי גוזארי אין ה', קי אליגראדה ווי אלמוה אין ווי דייו, פורקי ווי
צ'יסטייו די צ'יסטידוס די קאלצאקייזן, קי וואנטו די ג'וסטידאל ווי
אינצולצ'יו; קומו חיל נוצ'יו קי אדורנה קין עוקה אי קומו לה
נוצ'יאה קי אפייטה קון קום ג'ויאק, פורקי קומו לה טיירה קאקה
קו אירנווליו, אי קומו חיל גואירטו אזי אירנוואיקיר קו סימיינטו,
אנקי חיל סאנטו דייו ארה אירנוולייקיר ג'וסטידאל אי לואור
דילאנטרי די טודאק לאק ג'ינטים).

וויק קירידוס אירנואנוס!

איבעראק פאלאצראק קון לאק קואלאק אינפיקה לה הפטרה
די איסטה סימאנה, פואירן פרונוקסיאלדאק דיל סאנטו איווצרי
יעעיה, פרופיעה די פאנויליאה די רייס. חיל קואל קומו כינגון

חוטרו, ה'צ'ו קון צוקה די וואלך, קואלדו'קי בי פירנויטיו די
פארטי די' פודירווי ריי כורס די פראגואר און טינפלו, פארה
דיווסטראר אה קום קונאירנאנוס אי קונסיצדאזינס איל גוקטו
די קו קוראקון אי איל ריקונסינאנעו די און ג'ידיו אינפרינטי
קו ריי. אי אין צירדאל וויס קירידוס אירנאנוס נון פודיווס טושאר
וואס גוקטאס פאלאצראס פארה חארקטיזיראר לוס אליגריס קונ-
סינטינאנעו, קון לוס קואלזס קונווס ליינוס אין איקטי וווינעו,
אין איל קואל ווס אפרונטאנוס אה איל קאנעו אוצליגו די אי-
נרינאר לה קהילה אין אונור דיל אונקו דיו קריאלדור דיל סייזו
אי די לה טיירה צינדיו קיאה קו נונצרי איל קאנעו.

וה, נון קולו איס אונגה קוזה די גוקטו איל אינפרינאר-
ווינעו די לה קאזה דיל דיו, ונה אאידה איליאה איס אי קוזה
די אינפורטאנטיס ריפליקאייניס! פראגואנוס אונגה קאזה פארה
איל קאנעו דיו, קאזה לה קואלז פרינוי קי איקטיאה אינריצ
די טודוס לוס פארטידוס, אינריצ די קאדה פירקונה או קוזה
די לה טיירה, אפארטאדה קולו פארה איל קאנעו דיו אי קוס
קוזאס קאנעאס. איס דיוואזיאה די דיוורצוק, וויס קירידוס, קי נו
פואידיווס פראגואר אונגה קאזה פארה איל קאנעו דיו קונו
ייאה דיטו שלמה הונלך ע"ה: הנה השמים ושמי השמים לא
יכלכלוך אף כי הצית הזה (איס לוס סילוס אי סילוס די לוס
סיילוס נו פואידין קונטינרטי קואנעו ווינוס איקטה קאזה).

צוועטרום ציין באצט צוועטרום, לוס קואלום קוט אינציי-
קידום אין איל קונצאטי פור לה צידה, וויזמו אי צוועטרום, לוס
קואלום צום נופאט אין לה פואירקה די לה צידה ליינה קון
צואינאט איספיראנכאט, פינכאט פור איל אציניר, לו קאצי מאונצין
אי לה וואנקיציירה צינידירה אאינדה וויי פריקטו, קי טודאט
לאט דונקוריק די לה טיירה קון דיזירעטאט, קי טודום לוס פינ-
קיריוס דיז אונצרי קון צאנוס, אי קי נאדה טון אים טוראצלי.
אפואירה קי דיז טרוקאויינטו. קולו אונה קוזה איי, לה קואלה
אים פארה קיינפרי אין איל טרוקאויינטו די לאט אוראט. אונה
קוזה לה קואלה קיינפרי טון קי טרוקה אי אים פור קיינפרי.
איסטה אים איל ווינקטייר די לה פירקונה די רוגאר אל קאנטו
דיי, איל ווינקטייר די טופארקי קון איל דיי אין איסעריגוס
אטיאויינטוס.

איסטי ווינקטייר אין לה פירקונה קיינפרי איזוקטי אין
איל גראנדי ווזל קומו מאנצין אין איל וואט פינגאדו דיזאזאל.
להגיד צוקר חסדך ואנונתך צלילות.

אי וויק קירידום אירנאנוס!

איכטי ווינקטייר פואידי קיר קאטיסיפיקאדו אין לה קאזה דיז
דיי. לה קאזה דיז דיי פואי ייאנאדה די וואיקטרום קאציוס צית
הכנסת קירי דיזיר קאזה די אריקוויינטו, אי אים קוואפארדה

וויי זואינו, קיינדו, אקי איל אומצרי קי קאנטידאל די גראנדיק
קי קיאלן קוק אנגוקעייאס, קי קאנטידאל קי קיאלן קוק דולוריס,
נינקע בין קי עופארה איל אקולאלדו. אין איסטה קאזה די דייו
איל קי צירה אטאלדו קון קו פאדרי אין לוס סיינלוק אי קוק איר-
וואניק אין לה עיירה קיינדו איסטה קאזה איס קולס וולב ארלה
וראבו ווגיע השמיונה והנה ונחבי חלקים עולים ויורדים זו;
איסטה קאזה איס לה איסקאלירה פאראלדה אין לה עיירה אי קו
פונטה אלקאנסה אלוק קיינלוק אי לוס אנג'ליס די- דייו סוצין
אי אצאלאן פור אייאה. איל אומצרי צירה אקי קי קאנטידאל
די דיפירינטי קי קיאה קו קיטואסיין אינערי לה קוקיטאל או"
וואנה, דילאנערי איל קאנעו דייו איל נון צאלי וואס ווינאס די
אויטרו, אינדה וואס קי קאנטידאל די ריקו אי אינפלואינטי קיאה
איל, איל נו איס וואס די לוס אוטרוס. אין איסטה קאזה קאנטה
איל קירה פורקאלדו די ריקונוסיר לה צירדאדיריאה די לאס פא"
לאצראס די לה קאנטה ליי: צנים אחס לה" אלהיכס, קי איל
קאנעו דייו איס דייו די לו עודו, קריאלדור די לוס סיינלוק אי
לה עיירה, פאדרי די עודוס לוס אומצריס קין דיפירינטיאה די
ריליזיון אי נאסיאנאלידאל. איל סאצרה אקי קי עודוס קון קוק
איזוס, קירידוס אי פרוטיזאדוס די איל! צינדיגו קיאה איל.
קואנטה דיזאקערונה אי דיזאגראדאצלי ויס קי ציאי לה צידה,

נאכט ביגדע קונוו קי צייראנוס אין חיל דיירטוי, קי חיל נא
צירוי די לה צידה אים קולו פארה וויזערונס, קי פינאנוס אי לא
ציראנוס בינו פור איראנוס לוס פלאזירס אין איבעי וועדו, חיל
קיחל אים צאזאן אי צאנו, קי צייראנוס קולו קומו איגואיקטוס
(הה קי אונאנטיק): וזה חל קונטראריוו, קואנטו גוקטו קונטיק
טיראנוס, קין קואנטאס אליגריאס קי אינגיראן וואיקטרוס קורא
ביניס, קי ביוונס קונצינסידוס, קי אונה וואקה דיל פוזליקו,
טייני לוס וויזאנוס קונסינטיווינטוס קומו וויזערונס, קי וואיקטראס
צילונטאדיס נון קון פרופייאס קולי אה וויזערונס, וזה צילונטא
דיס די עודו חיל פוזליקו, איבעינגקס ווס קריאיריוונס צואינו
קי נון צייראנוס אין צאזאן, פורקי דיקפואיס די וואיקטרה ווו-
אירטי קי ריאנגיראן וואיקטרוס דיזאוס אי איקפיראנאס, קי
וואיקטראס קריאטוראס, ריקוויראן קון אליגריאה איבעטו קי ווו-
זערונס ביוונטיוונס קון טריקטיזה.

פור איבעטו וואיקטרוס קאציוס קון דירטוי דיטירון:

לדיקיס אפילו במיתהס קרואיס חיים

לוס אונזרים גוקטוס אי דיקפואיס די סוק וואירטי קי

ליב דיזי קי קון ציבוס.

אי אין צירדאד איבעי קונסינטיווינטו אים אגדיאצלי אי

גוקטונו, וזה קי איבעי קונסינטיווינטו איה ריזיו, וזה נון טרו

קאלדו ווייטעררויז איס די אוידיקור נאס פאלאצראס די וואיכערס
קאציוס: צרוך אהה צער שיהא ציהך קאוך לבית הכנסת, צי"ו
דיגו קיראס אינעוואס אין ניו סיידאלד, בי ניו קאהה איס קירקה
די לה קהילה, נון קולו קירקה סיגון איז לוגאר קירקה אה ווי
איכערס קואירפוס, וואה אהינדא קירקה אה וואיכערס קורא
סוניס, פורקי, בי וואיכערס קאציוס קיראן דיזיר: קירקה דיז
לוקאל, פרינאיה קי הינפליארן לה פאלאצרה קרוצ, וואה בי
קוואו אינפליארן קאוך וואס קיזירן דיזיר איז אינפיקציו, איז
ניידיו, אי לה פין די וואיכערס צידאס קי סיאה לה קאהה דיז
סאנעו דייו, קיזירן דיזיר קי וואס איס איז אוצליגו, די גונגאר
וואיכערס פרופראס קאזאס אה קאהה דיז דייו, די ציזיר אין
איכטי קורטי סיגון וואס איס אורדינאלו, סיגון אין קאהה דיז דייו.
וויס קירידוס אירנאנוס! איכטיה קאהה טאנטיה לה קואלה
איס פראגואדה קין צוויכערס גאסטיס. נון פואי איגה קולו
פארה צווערס, גידיוס, נון, לה קאהה דיז סאנעו דייו איס
פארה צודוס לוס אוועריס, קין כינגונה דיפירינסיאה, פורקי איז
מאס קאציו ריי אין איז וואדו איז ריי טלונה ע"ה קואלדו איס
ערינו איז ציה הנקדש אין יושלים אצלו איכערס פאמוואס פא
נאצראס: וגה אל הנברי אשר לא נעמד ישראל הוא וצא נארץ
רחוקה למען שמוך, בי ישמעון את שמוך הגדול ואת ידך החזקה

והרועך הגעויה וצא והתפלל אל הציה הזה, חתה השועה השועה
 נכון שבתך ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי; לווען ידעון כל
 עוני הארץ את שונך ליראה אותך כעונך ישראל ולדעת כי שונך
 נקרא על הציה הזה אשר צניתי. קואנדו איז א׳זינו איז קואל
 נון איס גידיי צייני די עיירה ליטאנה, פור עו נונצרי, קיינדו
 קינטיירון פור עו נונצרי גראנדי אי עו נאנו לה פואירטי, קו-
 אנדו צייני לה א׳זיר אוראטיין אין איקטה קאזה, עו! די לוס
 קיילוס, די עו קאזה, קינטייראס, אי אראס לוקי קיירה די עי
 איז א׳זינו, פארה קי ריקיטקאן טודאס לאס באקייזנס די לה
 טיירה עו נונצרי, קי סי איספאנעין די עי קונו סי איספאנע
 עו פואיזלו ישראל, אי קי סיפאן קי קין עו נונצרי סי לייחמה
 איקטה קאזה קי פראגואלי.

ו״ס קירידוס אירנאנוס! סי, ליינוס קון סינטיאנטיס קונ״
 קינטינטינטיס אינפרינטי טודוס לוס אונצריס אינפראנוס אין איקטה
 קאזה באנעה, איקטונקס. קון איז איקטרינאנטינטי סי אינפי-
 סארה אונה נואיזא איפוקה, איפוקה די צירו נאל איקטונקס
 סי ריאנגיראן לאס פאלאצראס די לה פרופיטה ישעיה ע״ה וידעתס
 כי בקרב ישראל אני ואני ה' אלהכם ואין עוד ולא יבשו עוני
 לעולם. אי צוס קונסיריש קי ליי איקטו אינערי ווי פואיזלו ישראל
 אי קי ליי קו צואיקטרו דייו, אי נון איי און אונטרו אי נון סי
 אריזקטארה ווי פואיזלו נונקה.

אוראסייון

(דיקפואליק די לה דרשה)

יהי ה' חלמינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו. להטות לבבנו אליו ללכת בכל דרכיו ולשמור מצותיו ומקויו ונשפטיו אשר לזה חת חמיתנו. קיאה קון נחמנוס ה' מואיקטרו דייו קונו פואי קון מואיקטרוס פאדריק טן עוס דישי כי עוס דיזונאנפארי: לזיינדו אקוקטאר מואיקטרו קוראסון אה איל פארה אנדאר אין טודוס סוס קאמינוס אי פארה גואדאר סוס אינקו- מיינדאנקאס אי סוס פואיטוס אי סוס גואיטיוס קי אינקווינדו אה מואיקטרוס פאדריק. איקטאס פאלאצאס הו סאנעו דייו! חצלו עו קיירצו סלונה הנלך ע"ה איל עאס סאציו מורטאל. לה קאציקה דיל קואל פואי אורנאדה קון חונה קוריגה, קין קא" ציקה אצוקאדה, קין גינוליוס אינקורצאדוס אי קין מאנוס איס" פאנדידאס. קואנדו איל ספר תורה פואי עראנקפורטאלו אין איל היכל הקודש. לי עו סאנעו דייו אין עו אימינקס צונדאד עו איסקוגאטיק אה סוס רוגאטיצאס סיינדו קי עו קיימפרי סוס קירקה אה קאדה אונט, איל קואל עי לייחונה אין לימפיזה די סו קוראסון.

[illegible]

קואלזאס קון לינפיזע די קוראקון אי וואסו אציירטע ערוועירן
קוק דאדיצאס פארע לז פראגואע די איסטע קהילה אי פאג
אז אייוק וויל ציזיס טאטעו קונו לו פרווייטייטס אין עו קאנטע
ליי קון לאס פאלאצראס: ועוסע חסד לאלפס לאוהצי ונשומרי
וולותי. צינדזי טאנצין. או קאטעו דייו! נודאס לאס פירקונאס
קי צינירון חקי פור קינטייר לז פאלאצרה דיז קאטעו דייו, אפיין
קי קיאן אמיוריאדוק דיז אינציאנטיינעו, אונאדוק אין אנוור,
פורטיפיקאדוק אין אונזיין אי אונקטאד, אונ!

אוראסיין

(פור קוק אלעזאס רואייאלז).

פאדרי די לוק קיילום! איל קואלז קוק וואנאדירו אי ריי די
עודו לו קריאלדו, אינפריזינטע אל וואס אונאדו אז וואטרוס קיי
נייור קו אלעזע רואייאלז קנאז פירדינאנד I אז קו אלעזע
רואייאלז פרינציזע וואריאז לואיז אי אז איל אירידאדור די
לז קיאט קו אלעזע רואייאלז איל פרינקיפי צוריק לארגע אי
וואנאלזע צידע.

ציירטי אז קוק אלעזאס רואייאלז לז וואס גראנדי
ציין צולינקייאז, קי טינגאן גראנדיזע, פאנע אי ריפאז.

צײַנדיג לױס פֿרױדקײַט די קױס לױסירױס איז אײַזדע אדע
קױס אַלעײַזאָס רױאײַזלױס, פֿאַרע קױס פֿױזדע אַלעײַזאָס קױס
טױס. איז דע צײַנקױסײַטעו אדע קױס אַרױס איז פֿאַרע אדע
קױס צײַזלױס.

אײַספֿאַרזי קױס אײַנקױס, קױס אײַס פֿױלצױ אײַס אײַר
אײַזלע לױס פֿלױס די קױס וואָל פֿױנקאָדױס איז וואָפֿאַרע אדע
קױס אַלעײַזאָס רױאײַזלױס די קאָדע וואָל איז די קאָדע דױזלױס.
דױז! וואָפֿאַרע קױס אַלעײַזאָס רױאײַזלױס אײַס טױס לױס
קאָטױס איז קױס. וואָל קױס קױס וואָל פֿאַרע לױס מױזױס צױס
קױס. דע קױס אַלעײַזאָס רױאײַזלױס.

פֿאַרזי וואָטױס! צײַרעו עו צײַנצױנקױס אדע וואָטױס
לױס איז קױס. צױגאָרע. איז אדע קױס קאָטױס גױסאָדױס,
קױס אײַס גױס איז צױס. גױסאָטױס דױס קױס קױס אײַס
צױס. וואָל איז אײַס אַרױס די וואָטױס פֿױזלױס.

אמן

נומברים די לום סינייורים יחידים די בידין אין איל טיינפן די אוי
אל פדר אלף בית

ס"א חזרהם יוסף קאפון	ס"א חזרהם ילחק אשכנזי
ליג'י	נרדכי פינחם
סבת ניניו	ז" חיים I
חזרהם ז" שמואל	II " "
נלמד	ז" משה I
משה אלמג'ים	II » "
ילחק לוי	זיני
אשכנזי	משה הלוי
חלצ'י	חיים דוד לוי
שלוס	קילאניקיו
אלש'ך	נקים בהן
ס"א חזרהם אלחאליל	דוד לוי
I חיים פינחם	ס"א אשר חרדיטי
II " "	מזוכך
ז" יוסף	ניניו
חיים פינחם	קווי
ז" שצתי	ז" שצתי
יחודה צרוך	אחרון פארחי
יוסף ציון	חליה אשכנזי
רפאל חאסון	ס"א אליעזר אלש'ך
חזרהם לוי	» ז" יעקב

ק" חליעזר דוד אצטאליון	ח" ילחק אלעגים
ח" חזרהס ו' חרויו	ק" חקלאן ז" שצתי
ח" שלמה הלל	ק חקטרוק שמואל קאפין
ח" יוסף הלל	ח" שלמה כלל
ח" חזרהס כהן	ח" ילחק פנחס
ח" יוסף ו' חרויו	ח" יחיאל קאפין
ק" אהרון פארהי	ק" חזרהס אליה חשכני
ח" יעקב לוי	ח" חזרהס חשכני
ח" חיים לוי	ק" ו' ליון ז" שמואל
ח" ז" מנחם	ח" פאסי
ח" חזרהס פארהי	ח" יחודה נחמן כלל
ח" יעקב ליני	ח" שלמה פינחס
ח" אלחליל	ח" ילחק אריה
ח" ילחק ליני	ח" דוד כהן
ח" שלמה אלעגים	ח" נאפוקי
ח" ז" חליעזר	ח" משה לוי
ח" נקיס אלעגים	ח" אלעגים
ק" אליה משה כלל	ק" צרוך משה ירחי I
ח" הלוי	ח" II
ח" ז" חזרהס	ח" צניון ארוחיי
ח" מנחם כהן	ח" חלקלעי
ח" עזריאל	ח" כלל
ח" יעקב מלוד	ח" צאקיש

ק" דוד ונשה פאסי	ס" צרוך צניוין עקיצה
" דינאיו	" » אלעג'ים
" אליעזר אצטאליין	" » אצטאליין
" צ" אצרהם	ס" צבור נקיס ליגי
" גרינצירג	" גצריאל כהן
ק" דניאל שלתיאל עלי	" פיזאנטי
" פארראסקו	חר" גיליצי שוואל גאפרוט
ק" זכריה חייס הכהן	ק" » ונחם כלז
" זילצירנאן	" » ישראל שלום
ס" חייס וורדכי	" » ווירקאדו פארחי
" וואיר פינחס	" » אהרן פארחי
" פאפארו	" » אצרהם ירחי
" שאל	" » ונחם כלז
" פינטי	ק" דוד סיד
" קיוו	" צ" חליה
" אצרהם שלום	" פילוקוף
" רפאל רומאניק	" אלצו
" אש	" גצריאל פיזאנטי
" עזרה	" שלמה אלעג'ים
" דוד לוי	" נקיס ירחם
" באקיס	" דינאריאה
" נקיס ראובן	" קאציסון
" רפאל אריה	" שלמה כהן

ס" חיים ילחק חאסון	ס" יאודה ונוח קאפון
" " הלוי	" פאסי
ס" חזקיה משה הלוי	" יעקב לוי
" חיים הלוי	" ז" ושה
" יאודה הלוי	" יעקב שלמה
ס" יאודה אלעזר	" זאקיש
" אברהם צרוך	" גבריאל כהן
" אצטאליין	" יעקב קאפון
" פיזאנטי	" שמואל צרוך
" נסים הלוי	" יחיאל קאפון
" חזקיה הלוי	" ירחי
" ילחק אריה	" פיזאנטי
" ונוח הלוי	" שמואל קאפון
" אשר אשכנזי	" ילחק אשכנזי
" שמואל צרוך	" נירדכי פינחס
" יוסף הלל	" יעקב קאצ'סון
" יעקב קאצ'סון	" ז" דוד
" אברהם פארחי	" קיזי
ס" יוסף פילו	חר" יוסף חיים דואיניאס
" צינזאקד	" שצתי צינעורה
" ז" נירדכי	חר" יעקב אברהם צרוך I
" יאודה צרוך	" " " II
" ז" אהרון	" אשכנזי

ז" שמואל	ח	חר" יעקב גירון	
רפאל אריה	ח	חאלפון	ח
ז" חיים	ח	נושה אריה	ח
יחודה הלל	ח	עלי פארהי	ח
נוסיח	ח	נושה עלי	ח
שמואל אריה	ח	חלחליז	ח
חיים פנהק	ח	פיררה	ח
ונחם הכהן	ח	ציטורה	ח
ז" יוסף	ח	ו' ליון קיווי	ח
נושה עלי	ח	פרץ פיהאנטי	ח
חאלפון	ח	קאציבון	ח
חילייאס	ח	שטאייניר	ח
פנהק קווי	ח	לרפתי	ח
חר" ילחק אשכנזי		הלוי	ח
נושה אלעגיס	ח	נושה הלוי	ח
יעקב חאסון	ח	צאלאגיי	ח
נורדכי חאסון	ח	שצתי אשכנז	ח
ש"ט אלחליז	ח	ז" דוד	ח
יעקב חאלפון	ח	גאלדיטי	ח
מנוח לוי	ח	זי אצרהס I	ח
גצאי	ח	II	ח
רפאל אריה I	ח	שלמה כהן	ח
II	ח	צינציניקטי	ח

סר" ישראל אצטאליין	סר" ילחק ששון פנחס
דוד אצטאליין "	לוי "
ירחי "	אליעזר אלקלעי "
מאיר פנחס "	קאציסין "
שאול "	משיח "
שלמה כהן "	מנחם כלב "
גצריאל כהן "	יאודה צרוך "
אברהם צרוך "	הלוי "
סר" ירוחם אריה	יוסף פילו "
יום טוב צנצקד "	אברהם קאפון "
דניאל " " "	מאיר כהן "
יהונתן אלשיך "	אליעזר מאקון "
סר" מנחם צ" אברהם	אברהם שוואל "
צ" יוסף "	צ" יאודה "
מזורך "	אברהם ליגי "
צארקאנו "	יוסף מלמד "
קאמחי "	נסיס באקיש "
סר" משה ירחי	גצריאל פיזאנטי "
צ" אברהם "	משה אלעג'ה "
צ" דוד "	שלמה כלב "
יעקב " "	עזריאל פנחס "
אברהם לוי "	שטאייניר "
אריה "	חר" ישראל אהרון פנחס

קר" וורדכי שמואל פנחס

» יעקב כהן

» ז" ילחק

» ז" חזרהס

» ז" נושה

» יוסף חאראצון

» פרימו

» ז" חיים

» יעקב ליצי

» ילחק חאסון

» ניקיזה

קר" וויכאל חיים פאפארו

» נושה פאסי

» וורינו אריה

קר" וואיר שמואל פנחס

» גאלדיטי

» אלחליל

» ז" מנחם

» יוסף הלמד

» ילחק פינחס

» וורינו פנחס

» לוי

» שמונה צידאס

קר" יאודה נחמן בלז

» פייכאס

» זנצקד

» שמואל צרוך

» פרימו

» מאיר אשכנזי

» יוסף אריה I

» » II

» פיזאנטי

» זאקיש

» פאסי

» ז" חיים

» דואיכאס

» נאחאייאס

» שסון פנחס

» שמואל קאפון

» דוד הלמד

» חיים פנחס

» חזרהס בלז

» דימאיו

» נקיס כהן

» ז" חזרהס II

קר" מירקאלו פארחי

ס" נחן יוסף אשכנזי	חר" נקיס צחקיש
» נקיס שצתי וואנדיל	קי" » יעקב כהן
» יאודה אלעג'ס	» אהרון אלעג'ס
ס" ס"ט אליעזר אלעג'ס	» שלמה כהן
» נחמן "	» נושה כלב
» שמואל "	» יעקב ליג'י
» סימון אשכנזי	» חזן
ס" עזריאל אברהם לוי	» ן' ארזייו
» חיים פנחס	» נושה אלעג'ס
» דוד לוי	» חזקיה
ס' עזריאל ז' הייס	» לופו
» עזרה פילוסוף	» חיים לוי
» עקיבה ן' חנוך	» אליה כהן
ס" פישקו עזריה	» ונחם כהן
» לוי אשר אשכנזי	» שלמה אלעג'ס
» נושה הלוי	» ז" שצתי
» שלום אשכנזי	» אברהם אלשיך
ס" רוצרעו ארדיעי	» שלמה כלב
ס" רפאל נושה עלי	» ירוחם אריה
» רוחנים	» יעקב פנחס
» יוסף אריה	סר" נחמן יוסף פאפו
» רוחנים	» נפחלי נושה הלוי
» חאסון	» חיים פנחס

ס' שמואל טעאייניר	סו רפאל ז" אצרהס
» רפאל רוחאנים	» פאפארו
» עזריאל כהן	» יקיר פארחי
» שצארן	» נאחמייאס
» משה א. כלב	ז" אהרון
» יעקב גרשון	» שלמה מזורן
ס' שאול נסים רוחאנים	ס' ראובן אריה
ס' שבת ניניו	ס' רחמים ירחי
» משה דילאריאה	» גיליצי כהן
ס' שלמה אלעג'ים	» שלמה אשכנזי
» אשכנזי	ס' שמואל אצרהס קאפון
» צידאס	» יוסף קאפון
» נסים כהן	» יעקב אריה
» גרוכנצירג	» אלעג'ים
» פיקטו	» כלב
» אהרון נאפוסקי	» יאודה צרוך
» חיים ז' יוסף	» אשר קוזי
» דניאל	» ישראל צרוך
» יוסף צינון	» יוסף צרוך
» יוסף הלל	» יעקב צרוך
» ז' יוסף	ז' אצרהס
» שמועון נאפוסקי	» שלמה כלב
» משה	» יאודה פיזאנטי

ק' שם טוֹב ו' ליון קיוו	ק' שלמה יחודה כהן
" חיים קיוו	" חזרהם כלב
" לוי	" פניחם
ק' שאול ז' ישראל	" נושה הלוי
" שלום פארדו	" חרדיטי
" חשכני	" אליעזר הלל
ק' שמעון ז' יוסף	" נקיס כלב
" חזרהם ירחי	" נושה חלקלעי
ק' שלחאל גזריאל פיזחנטי	" נקיס ירוחם
	ק' שזחי שמואל
	" ציטורה
	" שמואל דוד
	" הגל לוי
	" חריה
	" מאנדיל
	" ז' ילחק
	" יוסף הלל
	" נושה חלקלעי
	" פילו
	ק' ששן חיים פנחם
	" רפאל פנחם
	ק' שוועיה צינציניקטי
	ק' שם טוֹב ילחק אלחליל

ביאור ספר החוש והמוחש

קצור אבן ראשד.

fol. 92

אמר אכן ראשד בעקר מדבר אריכותו בקפר ז"ח צלצרי הז"ח וזה
שיקרה להם ואחר כן דבר בקפר הנפש זגשם וזהלקיה הכוללים, התחיל
הנה לדבר בכחות הפרטיות וזהם ולהצדיל ולהכיר הכולל וזהם לכל ז"ח
אין הנויחד ר"ל שהוא יצא לאיזה ואלו הכחות הם מכותפות, ואיזה וזהם
הם מיוחדות להם להיות הז"ח. וצכלל הוא יחקור הנה על כל הכחות
אשר ינאלו לז"ח ואלו שהם צעלי נפש וצעצור שהיו אלו הכחות שני ויניס
ייוחס לגוף הז"ח ואלו ונליחות הנפש לו החוש והתנועה ר"ל שהחוש ייוחס
לכלי החוש ואלו הנפש אשר היה התחלת זאת התנועה והיא דרך מושלי
הנפש הנודעה והמנועעת כנוו שהתצאר בקפר הנפש וינין ייוחס לנפש
אלו הגוף ואלו הם כוגים רבים וזהם השינה והיקילה כי השינה היא
מנוחת החושים ונפני שהחוש הראשון לנפש והוא החוש היסודי כבר נכנס
צפניווי הגוף ר"ל צלצ, והנה זה ההפעלות לנפש המרגשת צעת השינה
ר"ל שלא תשתמש לא צלמות הראשון המיוחס לה והוא השגת המורגשים
זהשתמשה צזה צעת היקילה היא דבר קרצ לנפש צמרגשת ואלו הגוף וזה
יתצאר ציחור יותר צונה שאלה זה. ומהם הצחרות והזקנה כי פעולות הנפש
הם יותר צלמות צעת הצחרות וונה שהם צעת הזקנה וזה ג"כ קרה לנפש
אלו הגוף וזה כי צעת הצחרות יושלו הכוחות הפועלות על המתפעלות
וצעת הזקנה הענין צהפך ולזה היה החי צעת הזקנה דורך אל ההפסד.
ומהם המות והחיים כי הפסד הנפש היא דבר ייוחס אליה ואלו הגוף לפי
שהנפש לא תתהוה ולא תפקד צעלמותה.

גרינלדו דיז מאנוסקריפט¹⁾ די רבי לוי בן גרשון ז"ל.
 יימאלדו די לוס נון גידיוק מאליקטרו ליאון
 די צאניוולק. (חזה 92).

קווינטאריי סוצרי חיל ליצרו „חיל סימני חיל סוצרי חיל איפיקטו
 דיל סימני“ איקסטראטו דיל פילוזאפֿו אראבו חצן ראש ד, ליימאלדו די
 לוס פוילעלום נון גידיוק (Averroës).
 חצן ראשד דיוי חין לזה פרינקיפאלה קוזה די לזה קואלה חצלו
 אריקטוייליק חין חיל ליצרו סוצרי ללס אלימאליאס (de animalibus).
 סוצרי לוס מיינערס די ללס אלימאליאס חיל סוס אייניגוואלדאדיק
 (אקונטיסיינעס) חיל איקטונסיס חצלה חין חיל ליצרו „סוצרי לזה חלונה“
 (de anima), חצלה די לזה חלונה חיל די סוס פארטיק גיניראליק; חגורה
 חיופיסי חיל טראגער סוצרי ללס פוילרסאס פארטיקולאריס פארה אפארי
 טלח חיל ריקוואסיר ללס קוואלס חיל קואלידאדיק, ללס קואללס סון קו-
 מונאליס חיל טוואלס ללס אלימאליאס חיל איקטאס (קואלידאדיק); ללס
 קואללס סון פארטיקולאריס, קירי דזיר, קו חיל אקלארארה חין, איינטי
 ליצרו, קואללס די איקטאס פוילרסאס סון גיניראללס אל קואללס סון
 פארטיקולאריס, ניראדוס די פונטו די ציכעט חין סי קואלידאד די אל

1) לזה דיסקריפטיק די איינטי מאנוסקריפט סי טופה חין מי ארטיקולו
 Ein neu entdecktes Manuscript des Rabbi Levi ben
 Gerson (Jüdisches Litteraturblatt No. 36 p. 142-143)
 חיל גאזיט „חיל טיינעפו“ חין חיל נו 96 דיל חיל חיל 5654.

מאגניאס, אי אין גיניראל איז פיסקירירט (פיסקוואר) אזוי צודאס לאס
פואירקאס לאס קואלאס בי טיפאן אין לאס אלימאגניאס אין סו קואלי
דאד קי פוסידאן אונז חלומה; אי סייגדו קי איסטאס דוס פואירקאס סון
די דוס סורטיס דיפירינגטיס קאלי קי סיאס אטריבואידו אל פואירפו די
לה אלימאגניאס, לה קואלה טייני און איספריטו, איל סינזו אי איל מו
ציונייטו, קירי דיזיר, קי איל סינזו איס אטריבואידו אלום אטואינדוס
דיל סינזו די לה פארטי דיל איספריטו, איל קואל פואי איל אימפיקיזו
די איסטי נוציונייטו. אי איסטי איס איל קאנזו די לה אלמה אימאזי-
נאטיצה אי נוציונייטו קונזו איסטו איסטא אקלאראדו אין איל ליצרו „סוצרי
לה אלמה“. אי לה סורטי אטריבואידה אלה חלומה די פארטי דיל קואירפו
טייני נונגאס נאגיראס אי איסטאס סון: איל סואיניו אי איל דיקפיר-
טאמיינטו, סייגדו קי איל סואיניו איס און ריפוזו די לוס סינזוס, סייגדו
קי איל סינזו אוריזינאריי אי פרימאריי די לה אלמה אי איסטו איס לה
קאלור אינטייריורה אי פונדאמאנטיאלה, לייאס איגטרו אין איל אינטי-
ייור דיל קואירפו אי איסטו איס איל קיראסון אי איק לוס איגוס פור
לה אלמה סינזיטיצה אין איל טיימפו דיל סואיניו, קירי דיזיר, אין איל
קואל טיימפו אילייאס נון סיירצי אין סו פרימירה קונפלידאד, לה קואלה
איס אטריבואידה אה אייאס אי איסטו איס אלקאנבאר לאס קואס סינ-
זאדאס אין סירציינדוסקי אין איל טיימפו דיל דיקפירטאמיינטו איסטו איס
אונז קונז סירקא אלה אלמה אין סו סינטימיינטו די פארטי דיל קו
אירפו. אי איסטו צה סיר אקלאראדו אין לו סינטימיינט. אי די איסטאס
קואס איס טאמזיין לה מאנסיציק אי לה ציזיק, סייגדו קי לוס איגוס
די לה אלמה סון נונגזו נאס קונפלידוס, אין איל טיימפו די לה מאג-

קי' אין איל עיינפן די לה ציזים (2) אי איםטו קונסירנה טאונזיין
לה אלמה די פארטי די איל קואירפו אי איםטו אים קי' אין איל עיינפן
די לה מאנסציזים קי' פריצאלין לאס פואירסאס אקטיצאס פוצרי לאס פא
סיצאס, אי אין איל עיינפן די לה ציזים לה קוזה אים אלמה רוציז אי
פור איםטו לה אלימאניאה ציצינטי אין איל עיינפן די לה ציזים קי'
אכירקה אל דאניאמיינטו (פייריעה) אי די איםטו קון לה מואירטי אי
לה צידה, קיינדו קי' לה פייריעה די לה אלמה אים הונה קוזה, לה קואלה
אים אטריצואידה אלמה אלמה די פארטי דיל קואירפו קיינדו קי' לה אלמה,
נון אים נאסידה אי נון פואידי סיר אטולאדה אין סו איםקינאלידאד.

(2) מואיסטרוס סאצייוס ז"ל נון סון די איםטו אופיניון קיינדו
קי' אילייוס דיזין: תלמידי חכמים כל זמן שמזקינים דעתם נתישבת עליהם
(לום איליזום די לום סאצייוס מיזמו אין איל עיינפן קי' סי אינציזיסין,
קום אופיניון סי אריסינטיה (סי אזי מאס ריזיאה אי צואינה).

13/5

